

2013 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

P7_TA(2013)0179

Finansų ir ekonomikos krizės poveikis žmogaus teisėms

2013 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl finansų ir ekonomikos krizės poveikio žmogaus teisėms (2012/2136(INI))

(2016/C 045/06)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Europos Komisijos 2011 m. gruodžio 12 d. bendrą komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai „Žmogaus teisės ir demokratija – svarbiausias ES išorės veiksmų elementas. Veiksmingesnio požiūrio formavimas“ (COM(2011)0886),
- atsižvelgdamas į ES strateginę programą ir veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje (11855/2012), kuriuos 2012 m. birželio 25 d. patvirtino Užsienio reikalų taryba,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos žmogaus teisių gaires,
- atsižvelgdamas į 2012 m. birželio 18–19 d. Kabose (Meksika) įvykusio Didžiojo dvidešimtuko (G 20) aukščiausiojo lygio susitikimo išvadas,
- atsižvelgdamas į 2011 m. spalio 13 d. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES vystymosi politikos poveikio didinimas. Pokyčių darbotvarkė“ COM(2011)0637),
- atsižvelgdamas į 2012 m. sausio 27 d. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „Prekyba, augimas ir vystymasis. Prekybos ir investicijų politikos pritaikymas šalims, kurioms pagalbos reikia labiausiai“ COM(2012)0022),
- atsižvelgdamas į 1948 m. priimtą Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
- atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą (TPPTP) ir Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą (TESKTP),
- atsižvelgdamas į 2012 m. rugsėjo 24 d. Bendrųjų reikalų tarybos susitikimo išvadas,
- atsižvelgdamas į JT Žmogaus teisių tarybos 2009 m. vasario 23 d. rezoliuciją S-10/1 dėl pasaulinių ekonomikos ir finansų krizių poveikio visuotiniam žmogaus teisių užtikrinimui ir veiksmingam naudojimuisi jomis,
- atsižvelgdamas į 2009 m. birželio 24–26 d. Niujorke vykusią JT konferenciją dėl pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės bei jos poveikio vystymuisi ir konferencijoje priimtą baigiamąjį dokumentą (kaip patvirtinta JT Generalinės Asamblėjos 2009 m. liepos 9 d. rezoliucijoje Nr. 63/303),
- atsižvelgdamas į 2000 m. rugsėjo 8 d. Jungtinių Tautų Tūkstantmečio deklaraciją, kurioje apibrėžiami Tūkstantmečio vystymosi tikslai ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į Romos tvaraus pasaulio aprūpinimo maistu principus, kurie patvirtinti 2009 m. lapkričio 16–18 d. Romoje vykusiam pasaulio aukščiausiojo lygio susitikime dėl aprūpinimo maistu,
- atsižvelgdamas į 2009 m. JT pranešimą, kurį parengė Magdalena Sepúlveda Carmona, tuometinė JT nepriklausoma ekspertė žmogaus teisių ir ypatingai didelio skurdo klausimais, o šiuo metu specialioji pranešėja ypatingai didelio skurdo ir žmogaus teisių klausimais,
- atsižvelgdamas į 2009 m. vasario 4 d. pranešimą, kurį parengė Raquel Rolnik, JT specialusis pranešėjas tinkamo būsto, kuris yra teisės į tinkamą gyvenimo lygį dalis, ir teisės į nediskriminavimą šioje srityje klausimais,

⁽¹⁾ <http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.htm>

2013 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2012 m. spalio mėn. JT politikos informacinį pranešimą Nr. 07 „Garantijos neturtingiesiems. Pasaulinis socialinės apsaugos fondas“, kuri parengė Olivier de Schutter, JT specialusis pranešėjas teisės į maistą klausimais, ir Magdalena Sepúlveda Carmona, JT specialioji pranešėja ypatingai didelio skurdo ir žmogaus teisių klausimais,
 - atsižvelgdamas į savo 2010 m. kovo 25 d. rezoliuciją dėl pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės poveikio besivystančioms šalims ir vystomajam bendradarbiavimui ⁽¹⁾,
 - atsižvelgdamas į savo 2010 m. lapkričio 25 d. rezoliuciją dėl žmogaus teisių, socialinių ir aplinkos apsaugos standartų tarptautiniuose prekybos susitarimuose ⁽²⁾,
 - atsižvelgdamas į savo 2012 m. gruodžio 11 d. rezoliuciją dėl skaitmeninės laisvės strategijos, taikomos vykdant ES užsienio politiką ⁽³⁾,
 - atsižvelgdamas į savo 2011 m. birželio 8 d. rezoliuciją „Investicijos į ateitį. Naujoji daugiametė finansinė programa (DFP), skirta konkurencingai, tvariai ir integracinei Europai“ ⁽⁴⁾,
 - atsižvelgdamas į savo 2011 m. liepos 6 d. rezoliuciją „Finansų, ekonomikos ir socialinė krizė: rekomendacijos dėl priemonių ir iniciatyvų, kurių reikia imtis“ ⁽⁵⁾,
 - atsižvelgdamas į 2011 m. spalio 13 d. Komisijos komunikatą „Požiūris į ES paramą trečiųjų šalių biudžetui ateityje“ (COM(2011)0638),
 - atsižvelgdamas į savo 2012 m. spalio 23 d. rezoliuciją „Pokyčių darbotvarkė: ES vystymosi politikos ateitis“ ⁽⁶⁾
 - atsižvelgdamas į Pasaulio banko ir Tarptautinio valiutos fondo 2012 m. balandžio 20 d. 2012 m. pasaulinę stebėsenos ataskaitą,
 - atsižvelgdamas į 2012 m. balandžio 19 d. Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) ir Pasaulio banko bendrą pranešimą „Politikos priemonės kovojant su finansų ir ekonomikos krize“,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinės darbo organizacijos 2012 m. balandžio 29 d. darbo pasaulyje ataskaitą „Geresnės darbo vietos siekiant geresnės ekonomikos“,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinės darbo organizacijos 2012 m. gegužės mėn. pranešimą „Pasaulinės jaunimo užimtumo tendencijos 2012 m.“,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį ir 119 straipsnio 2 dalį,
 - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą ir Vystymosi komiteto nuomonę (A7-0057/2013),
- A. kadangi, nors finansų ir ekonomikos krizė daro didesnę ar mažesnę poveikį visiems pasaulio regionams, įskaitant Europos Sąjungą, šioje rezoliucijoje siekiama įvertinti finansų ir ekonomikos krizės poveikį trečiosioms šalims, ypatingą dėmesį skiriant besivystančioms ir mažiausiai išsivysčiusioms šalims;
- B. kadangi finansų ir ekonomikos krizė iš tiesų yra visuotinė sistemos krizė ir yra glaudžiai susijusi su daugeliu kitų krizių, pavyzdžiui, su maisto, energijos, aplinkosaugos ir socialinėmis krizėmis;
- C. kadangi krizė daro neigiamą poveikį ne tik ekonominėms ir socialinėms, tačiau ir politinėms teisėms, nes kai kuriais atvejais vyriausybės, atsižvelgdamos į didėjančią nepasitenkinimą ir ekonominį sunkumą, kuris ypač matomas iš gyventojų protestų, vykusių, pavyzdžiui, 2011 metais Šiaurės Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose, riboja žodžio arba asociacijų laisvę;

⁽¹⁾ OL C 4 E, 2011 1 7, p. 34.

⁽²⁾ OL C 99 E, 2012 4 3, p. 31.

⁽³⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2012)0470.

⁽⁴⁾ OL C 380 E, 2012 12 11, p. 89.

⁽⁵⁾ OL C 33 E, 2013 2 5, p. 140.

⁽⁶⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2012)0386.

2013 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

- D. kadangi daugelyje pasaulio šalių dėl žiaurių represijų slopinant socialinius protestus kilo pavojus pilietinėms ir politinėms teisėms; pabrėžia, kad turi būti paisoma teisės gauti ir skleisti informaciją ir teisės dalyvauti vyriausybei priimančioms politiniams sprendimams dėl kovos su krize priemonių;
- E. kadangi, nors krizės poveikis pilietinėms ir politinėms teisėms dar nėra visapusiškai įvertintas, yra aišku, jog dėl krizės padidėjo socialinė įtampa, kartais lemianti žiaurias represijas, ir padaugėjo pagrindinių teisių, pvz., žodžio laisvės ir teisės gauti ir skleisti informaciją, pažeidimo atvejų;
- F. kadangi finansų ir ekonomikos krizė neigiamą poveikį daro besivystančioms ir mažiausiai išsivysčiusioms šalims – tai labiausiai matoma iš mažėjančios paklausos jų eksportui, aukšto išsiskolinimo lygio, tiesioginių užsienio investicijų įplaukų sumažėjimo rizikos ir mažėjančios oficialios paramos vystymuisi (OPV), dėl to taip pat daromas poveikis žmogaus teisėms, nes turima mažiau išteklių socialinėms ir ekonominėms teisėms užtikrinti ir vis daugiau žmonių nuskursta;
- G. kadangi pasaulio ekonomikos krizė per pastaruosius dešimt metų labai pakeitė gyvenimo lygį besivystančiame pasaulyje ir kadangi ketvirtyje besivystančios ekonomikos šalių nelygybės lygis padidėjo ir buvo apribotas švietimo, maisto, žemės ir kredito prieinamumas;
- H. kadangi ES bendra oficiali parama vystymuisi (OPV) sumažėjo nuo 53,3 mlrd. EUR 2010 m. iki 53,1 mlrd. EUR 2011 m., Europos Sąjungos OPV lygis nukrito iki 0,42 proc. BNP, palyginti su 2010 m. buvusiais 0,44 proc. BNP; kadangi ES ir jos valstybės narės yra didžiausios pasaulyje oficialios paramos vystymuisi teikėjos;
- I. kadangi ES su šalimis partnerėmis pasirašomų prekybos susitarimų tikslas yra, be kita ko, skatinti ir plėsti prekybą ir investicijas ir gerinti patekimą į rinką, kad būtų didinamas ekonomikos augimas, bendradarbiavimas ir socialinė sanglauda, mažinamas skurdas, sudaromos naujos užimtumo galimybės, gerinamos darbo sąlygos ir gerinamas gyvenimo lygis, ir taip prisidedama prie žmogaus teisių įgyvendinimo;
- J. kadangi privalo būti užtikrinta tinkama nuostatos dėl žmogaus teisių stebėsenos ir praktinis šios nuostatos įgyvendinimas; kadangi bet koks nuolatinis ES prekybos susitarimuose įtvirtintos nuostatos dėl žmogaus teisių pažeidimas suteikia teisę kiekvienai susitarimą pasirašiusiai šaliai imtis „tinkamų priemonių“, kurios gali apimti visišką ar dalinį susitarimo sustabdymą arba nutraukimą arba apribojimų nustatymą;
- K. kadangi pagalbos prekybai iniciatyva pasiekta teigiamų rezultatų, kuriais prisidedama prie šalių partnerių prekybos pajėgumų ir ekonominės infrastruktūros gerinimo;
- L. kadangi tinkamų visų rūšių korupcijos prevencijos, nustatymo ir pašalinimo priemonių nebuvimas yra viena iš finansų krizės priežasčių; kadangi plačiai paplitusi korupcija tiek išsivysčiusių, tiek besivystančių šalių viešajame ir privačiajame sektoriuose trukdo vykdyti veiksmingą, platią ir vienodą pilietinių, politinių ir socialinių teisių apsaugą ir skatinimą; kadangi korupcija trukdo demokratijai ir teisinei valstybei ir daro tiesioginį poveikį gyventojams, nes dėl jos auga viešųjų paslaugų kaina, blogėja kokybė ir dažnai ribojamos neturtingų žmonių galimybės naudotis vandeniu, švietimu, sveikatos apsauga ir daugeliu kitų esminių paslaugų;
- M. kadangi dabartinė ekonomikos krizė daro didelį poveikį demokratijai ir Europos Sąjungos bei kitų pagrindinių paramos teikėjų teikiamai pagalbai valdymui; kadangi paramą teikiančių šalių ekonomikos sunkumai gali paskatinti sumažinti paramą užsienio šalims; tačiau kadangi dėl pasaulinės krizės yra dar svarbiau toliau remti trečiųjų šalių politines reformas ir vystymąsi;
- N. kadangi finansų ir ekonomikos krizė taip pat daro neproporcingą poveikį konkrečioms žmonių grupėms, ypač skurdžiausiai gyvenantiems ir socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams;
- O. kadangi krizė turėjo didžiausią poveikį skurdžiausiai gyvenančių asmenų teisėms; kadangi, Pasaulio Banko duomenimis 1,2 mlrd. žmonių gyvena itin skurdžiai, už mažiau nei 1,25 JAV dolerio per dieną; kadangi Pasaulio bankas mano, jog, net jei įvyktų greitas atsigavimas, dėl ekonomikos krizės pasekmių iki 2020 m. dar 71 mln. daugiau žmonių gyvens itin skurdžiai; kadangi trys ketvirtadaliai neturtingiausių pasaulio gyventojų gyvena vidutinės pajamos gaunančiose šalyse;

2013 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

- P. kadangi finansų krizė išplito įvairiais perdavimo kanalais visame pasaulyje, sąveikavo skirtingu greičiu ir intensyvumu su kitomis krizėmis (pvz., maisto ir kuro); susirūpinęs pažymi, kad, remiantis Pasaulio banko ir JT įvertinimu, gyventi skurde priverstų žmonių skaičius dėl krizės padidėjo 55–103 mln., todėl kyla grėsmė tolesniam tikslo užtikrinti žmogaus teises įgyvendinimui;
- Q. kadangi skurdžiai gyvenantiems ir negalintiems apsiginti žmonėms reikia užtikrinti veiksmingą teisę kreiptis į teismą už prieinamą kainą, kad jie galėtų ginti savo teises ar užginčyti jų atžvilgiu įvykdytus žmogaus teisių pažeidimus; kadangi trūkstant galimybių įgyvendinti teisę į nešališką teismą ir teismo procesą dar labiau didėja tokių žmonių ekonominis ir socialinis pažeidžiamumas;
- R. kadangi 2012 m. bedarbių pasaulyje skaičius pasiekė 200 mln. – nuo krizės pradžios 2008 m. jų padaugėjo 27 mln., dėl to teisė dirbti atsiduria pavojuje ir mažėja namų ūkio pajamos; kadangi blogėjančios ekonominės sąlygos ir nedarbas gali daryti poveikį žmonių sveikatai, todėl jiems gali trūkti savigarbos ir jie netgi gali susirgti depresija;
- S. kadangi daugiau kaip 40 proc. besivystančiose šalyse dirbančių darbuotojų dirba neoficialiame sektoriuje, kuriame daugeliu atvejų sudaromos nepastovios ir nevienodos darbo sąlygos ir nesuteikiama jokia socialinė apsauga, ir tik 20 proc. šių darbuotojų šeimos narių turi galimybes naudotis kokia nors socialine apsauga;
- T. kadangi krizė lėmė padėties moterų teisių srityje pablogėjimą, pvz., dėl papildomo neapmokamo darbo ir didesnio smurto; kadangi užtikrinant pagarbą moterų ekonominėms ir socialinėms teisėms būtina plėtoti viešąsias paslaugas ir nustatyti veiksmingas socialinės apsaugos sistemas;
- U. kadangi dažnai moterims darbo vietoje sudaromos nevienodos, palyginti su vyrais, sąlygos, susijusios su įdarbinimu, darbo užmokesčiu, atleidimu, socialinės apsaugos išmokomis ir pakartotiniu samdymu;
- V. kadangi krizė daro neproporcingai didelę įtaką jauniems žmonėms; kadangi 2011 m. pasaulyje 74,8 mln. 15–24 metų jaunuolių neturėjo darbo, bedarbių jaunuolių skaičius nuo 2007 m. padidėjo daugiau kaip 4 mln., o ypač aukštas nedarbo lygis buvo Artimuosiuose Rytuose ir Šiaurės Afrikoje;
- W. kadangi mažas ir vidutines pajamas gaunančiose šalyse gyvena maždaug 200 mln. jaunuolių, kurie nėra baigę pradinės mokyklos, taigi jiems neleidžiama pasinaudoti teise į švietimą;
- X. kadangi finansų ir ekonomikos krizė daro ypatingai didelį poveikį vaikams, kurių padėtis dažnai tampa dar sunkesnė dėl jų globėjų pažeidžiamumo ir jiems kylančių pavojų;
- Y. kadangi pasaulyje 61 mln. pradinukų amžiaus vaikų nelanko mokyklos ir nuo 2008 m. nebedaroma pažanga siekiant visuotinio pradinio ugdymo; kadangi Užsachario Afrikoje, kurioje 31 mln. vaikų nelanko mokyklos, gyvena pusė visų mokyklos nelankančių pasaulio vaikų, ir daugiau mergaičių, nei berniukų, verčiamos palikti mokyklą, kad spaudžiant skurdui galėtų prisidėti prie namų ruošos darbų;
- Z. kadangi iš praktinės patirties matoma, jog ekonomikos krizės laikotarpiais, sumažėjus švietimui skiriamam biudžetui, daugiau vaikų anksčiau laiko palieka mokyklą arba išvis jos nelanko, kad galėtų pradėti dirbti; kadangi daugiau nei 190 mln. 5–14 metų amžiaus vaikų verčiami dirbti, Užsachario Afrikoje dirba vienas iš keturių 5–17 metų amžiaus vaikų, palyginti su vienu aštuntadaliu vaikų Azijos ir Ramiojo vandenyno šalyse ir vienu dešimtadaliu vaikų Lotynų Amerikos ir Karibų jūros šalyse; kadangi mergaitėms gresia ypatingas pavojus, jog negalės mokytis ir bus priverstos dirbti ar atlikti namų ruošos darbus namuose; kadangi tai daro neigiamą poveikį vaikų gerovei ir jų teisei į švietimą ir ilguoju laikotarpiu kenkia darbo jėgos kokybei ir bendram vystymuisi;
- AA. kadangi dėl finansinių spekuliacijų išvestinių finansinių priemonių rinkose kylančios ir nepastovios maisto kainos kenkia milijonams žmonių, kovojančių, kad patenkintų būtiniausius poreikius; kadangi nuo 2007 m. sulėtėjo pažanga mažinant badaujančių asmenų skaičių pasaulyje; kadangi 868 mln. žmonių nuolat prastai maitinasi, o didžioji jų dauguma (850 mln. žmonių) gyvena besivystančiose šalyse; kadangi pažeidžiami namų ūkiai imasi prisitaikymo strategijų ir mažina suvalgomo maisto kiekį ir (arba) blogina jo kokybę svarbiais vaiko vystymosi laikotarpiais ar nėštumo laikotarpiu ir tai turi ilgalaikių pasekmių fiziniam vystymuisi ir psichikos sveikatai;

2013 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

- AB. kadangi, didėjant žemės ūkio prekių, skirtų maisto gamybai ir vis dažniau energijos ir pramonės tikslams, paklausai, taip pat didėja konkurencija dėl žemės – ištekliaus, kuris tampa vis labiau ribotas; kadangi nacionaliniai ir tarptautiniai investuotojai naudoja ilgalaikius pirkimo arba nuomos susitarimus, kad užsitikrintų didelius žemės plotus, dėl to nukentėjusioms šalims ir ypač vietos gyventojams gali kilti socialinių ir ekonominių problemų;
- AC. kadangi ekonomikos krizė gali daryti itin skausmingą poveikį vyresnio amžiaus žmonėms, kuriems gali kilti didesnis pavojus prarasti darbą, taip pat esama mažiau galimybių juos perkvalifikuoti ir iš naujo įdarbinti; kadangi dėl krizės gali būti apribotos jų galimybės prieinama kaina gauti sveikatos priežiūros paslaugas;
- AD. kadangi kylančios vaistų kainos (iki 30 proc.) daro neigiamą poveikį labiausiai pažeidžiamų asmenų, tai yra, vaikų, vyresnio amžiaus asmenų ir neįgalųjų, teisei į sveikatos priežiūrą;
- AE. kadangi šiuo metu pasaulyje esantiems 214 mln. darbuotojų migrantų dėl ekonomikos krizės dažniau sudaromos nevienodos sąlygos, nepakankamai apmokama už darbą arba darbo užmokestis išvis nemokamas, jie taip pat patiria šiurkštų fizinį elgesį;
- AF. kadangi pinigų perlaidos, mikrofinansavimas ir tiesioginiai investicijų srutai į užsienį yra svarbios besivystančiųjų šalių ekonomikai daromo krizės poveikio švelninimo priemonės;
- AG. kadangi prekyba žmonėmis yra šiuolaikinė vergijos forma ir didelis pagrindinių žmogaus teisių pažeidimas; kadangi prekiautojai žmonėmis piktnaudžiauja savo potencialių aukų poreikiu rasti deramą darbą ir išvengti skurdo; kadangi moterys ir mergaitės sudaro du trečdalius nukentėjusiųjų nuo prekybos žmonėmis skaičiaus;
- AH. kadangi pasaulyje 1,3 mlrd. žmonių neturi galimybių naudotis elektra; kadangi galimybės gauti energiją, ypač elektros energiją, yra gyvybiškai svarbios siekiant kai kurių Tūkstančio vystymosi tikslų, kadangi, *inter alia*, tai mažina skurdą, nes gerinamas darbo našumas, gaunamos didesnės pajamos ir vystomos labai mažos įmonės, o dėl to įgyjamos ekonominės ir socialinės galios;
- AI. kadangi žemės ūkis darbu ir pragyvenimu aprūpina daugiau nei 70 proc. besivystančių šalių darbo jėgos; kadangi žemės ūkiui skiriama oficiali parama vystymuisi yra nuolat mažinama ir šiuo metu tesudaro 5 proc. visos oficialios paramos vystymuisi; kadangi siekiant mažinti skurdą menkus išteklius turinčiose ir mažas pajamas gaunančiose šalyse žemės ūkio sektoriaus augimas yra penkis kartus veiksmingesnis nei kitų sektorių augimas (Užsachario Afrikoje – vienuolika kartų); kadangi kaimo plėtra ir priemonės, skirtos remti žemės ūkį, ypač vietos gamybą, yra pagrindinės visų plėtros strategijų sudedamosios dalys ir yra būtinos, siekiant panaikinti skurdą, badą ir nepakankamą išsivystymą;
- AJ. kadangi už suvestinių duomenų, kurie dažnai naudojami krizės poveikiui nustatyti, gali slėptis dideli šalių skirtumai ir skirtumai šalių viduje; kadangi sunku gauti naujausius duomenis, kurie reikalingi norint iki galo suprasti ekonomikos krizės regionams ir pažeidžiamoms grupėms daromą poveikį; kadangi reikia bendradarbiauti naujoviškai renkant duomenis ir juos analizuojant viso pasaulio mastu;
1. pakartoja savo tvirtą pasiryžimą ginti ir skatinti žmogaus teises ir pagrindines laisves (pilietines, politines, ekonomines, socialines ir kultūrinės) kaip pagrindinį Europos Sąjungos užsienio politikos principą, apimančių ir visas kitas politikos sritis, kaip įtvirtinta Lisabonos sutartyje, ypač ekonomikos ir finansų krizės sąlygomis;
 2. pabrėžia, kad žmogaus teisės apima teisę į maistą, vandenį, švietimą, tinkamą būstą, žemę, orą darbą, sveikatą ir socialinę apsaugą; smerkia tai, kad daugelyje šalių nuo krizės pradžios šios teisės suvaržytos; pripažįsta, kad vis didėjantis skurdas yra daugumos tokių teisių neužtikrinimo atvejų priežastis; ragina Europos Sąjungą dėti daugiau pastangų ir investuoti daugiau lėšų į Tūkstantmečio vystymosi tikslų (TVT) siekimą atsižvelgiant į tai, kad pasauliui toli gražu nepavyksta pasiekti 2015 m. nustatytų tikslų;
 3. primygtinai reikalauja, kad reaguojant į krizę regionuose ir tarp jų turi vykti tarptautiniu mastu koordinuojamas daugiašalis bendradarbiavimas, kurio pagrindas – tvirtas žmogaus teisėmis grindžiamas požiūris;

2013 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

4. primena, kad vyriausybės pareiga visuomet laikytis žmogaus teisių, įskaitant ekonomines ir socialines teises, taip pat skaitmenines laisves, jas saugoti ir įgyvendinti, kaip numatoma tarptautinėje žmogaus teisių teisėje; ragina vyriausybes vengti visų rūšių diskriminacijos ir visiems užtikrinti pagrindines žmogaus teises; apgailestauja, kad esama spragų tarp šių teisių teisinio pripažinimo ir politinio vykdymo užtikrinimo;
5. dar kartą tvirtina, kad nors pasaulinė ekonomikos krizė kelia didelę grėsmę, ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių įgyvendinimui, negalima pateisinti pareigos gerbti pagrindines žmogaus teises nesilaikančių valstybių, kad ir kokios būtų tų valstybių pajamos; pabrėžia, kad vyriausybės visuomet privalo užtikrinti minimalų būtiniausių socialinių ir ekonominių teisių, kurių reikia norint oriai gyventi, lygį;
6. ragina vyriausybes rengiant politikos atsako priemones visų pirma atsižvelgti į pažeidžiamiausių gyventojų grupių interesus ir priimant sprendimus naudotis žmogaus teisių sistema; ragina vyriausybes imtis visų reikalingų priemonių, kad būtų visiems užtikrinta teisė kreiptis į teismus, ypač daug dėmesio skiriant skurde gyvenantiems asmenims, kurie turi būti visapusiškai supažindinti su savo teisėmis ir jų įgyvendinimo priemonėmis; ragina ES labiau kovoti su nebaudžiamumu ir padidinti savo paramą teisinės valstybės ir teisingumo reformos programoms šalyse partnerėse, kad būtų sudarytos sąlygos pilietinei visuomenei, kaip bet kokio demokratizacijos proceso pagrindui;
7. palankiai vertina ES išpareigojimą skatinti ekonomines, socialines ir kultūrinis teises bei stiprinti pastangas siekiant užtikrinti visuotinį naudojimąsi pagrindinėmis paslaugomis be diskriminacijos ir ypač daug dėmesio skirti skurdžioms ir pažeidžiamoms grupėms, kaip numatyta strateginėje programoje žmogaus teisių ir demokratijos srityje; tikisi, kad tai atsispindės konkrečiose priemonėse, įskaitant ES delegacijų parengtas konkrečiai šaliai skirtas žmogaus teisių strategijas;
8. primygtinai reikalauja, kad ES specialusis įgaliojimas žmogaus teisių klausimais užtikrintų, kad žmogaus teisės būtų pagrindinis politikos iniciatyvų klausimas, ypač daug dėmesio skiriant trečiųjų šalių visuomenės pažeidžiamiausioms grupėms;
9. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti, jog parama žmogaus teisėms ir demokratijos skatinimas neprastėtų mažinant tokių projektų biudžetą dėl krizės; todėl pabrėžia, kad reikia teikti nuolatinę paramą pagal Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonę (EDŽTRP) finansuojamiems projektams, skirtiems žmogaus teisių gynėjams, įskaitant ginančius ekonomines ir socialines teises, kaip antai darbuotojų ir migrantų teises, ir pabrėžia, kad svarbu remti švietimą žmogaus teisių srityje;
10. primena vyriausybėms jų pareigą užtikrinti, kad pilietinės visuomenės organizacijos (PVO) turėtų reikalingų priemonių, kad galėtų atlikti savo vaidmenį visuomenėje, ir nepasinaudoti esama krize kaip pasiteisinimu sumažinti PVO skirtą paramą; ragina skirti pakankamai lėšų pilietinės visuomenės priemonei po 2013 m. siekiant toliau stiprinti pilietinės visuomenės pajėgumus šalyse partnerėse;
11. pabrėžia, kad Komisija į pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra ir ne teisėkūros procedūra priimamų aktų, įgyvendinimo priemonių ir prekybos bei investicinių susitarimų, turinčių didelį poveikį ekonomikai, visuomenei ir aplinkos apsaugai, poveikio vertinimus turėtų įtraukti nuostatas dėl žmogaus teisių;
12. susirūpinęs pažymi, kad pasaulio ekonomikos krizė trukdo valstybėms narėms skirti lėšas oficialiai paramai vystymuisi; primena, kad nepaisant to, jog pasaulinės ekonomikos krizė kilo turtingose šalyse, jos kainą neproporcingai tenka mokėti neturtingoms šalims; taigi ragina ES ir jos valstybes narės toliau laikytis savo dvišalių ir daugiašalių išpareigojimų, susijusių su oficialia parama vystymuisi ir su JT tūkstantmečio deklaracijoje nusistatytais tikslais, ir juos vykdyti, visų pirma sprendžiant problemas tose srityse, kuriose šiuo metu padaryta nepakankama pažanga, ir užtikrinti veiksmingą paramos vystymuisi naudojimą, kad būtų įgyvendinami ekonomiškai naudingiausi pasiūlymai ir žmogaus teisių bei vystymosi politikos kryptys būtų nuoseklios; primena, kad besiformuojančios rinkos ekonomikos šalys gali prisidėti skiriant oficialią paramą vystymuisi ir taip turi atlikti svarbų vaidmenį;
13. ragina Komisiją, EIVT ir valstybes narės reaguoti į krizę priemones ir vystymosi politiką formuoti pagal žmogaus teisėmis pagrįstą metodą, kaip numatyta Komisijos komunikate „ES vystymosi politikos poveikio didinimas. Pokyčių darbotvarkė“ ir 2012 m. spalio 23 d. Parlamento rezoliucijoje dėl šio komunikato ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2012)0386.

2013 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

14. pabrėžia politikos nuoseklumo ir koordinavimo svarbą, kad būtų pasiektas skurdo sumažinimo tikslas ir padidintas ES išorės paramos patikimumas ir poveikis;

15. pakartoja, kad pagarba žmogaus teisėms ir demokratijai šalyse partnerėse turėtų būti paramos tų šalių biudžetui teikimo ir visų prekybos susitarimų sudarymo su jomis sąlyga; laikosi nuomonės, kad paramos teikėjai ir skolintojai turėtų visų pirma koordinuotai reaguoti į pranešamus sukčiavimo ir korupcijos atvejus ir tose šalyse skatinti reformas gero valdymo ir skaidrumo požiūriu; ragina ES ir valstybes nares atlikti sistemingą šalyse partnerėse plačiai paplitusios korupcijos rizikos vertinimą, kadangi korupcija gali pabloginti pageidaujamą plėtros ir humanitarinių projektų poveikį;

16. ragina besivystančias šalis sukurti ekonomikos politikos priemones, kuriomis būtų skatinamas tvarus augimas ir vystymasis, kuriamos darbo vietos, įgyvendinant politikos reagavimo priemones didžiausias dėmesys būtų skiriamas pažeidžiamoms socialinėms grupėms, o vystymasis būtų grindžiamas patikima mokesčių sistema, kurią taikant būtų pašalintas mokestinis sukčiavimas, nes tai reikalinga norint veiksmingiau ir teisingiau panaudoti vidaus išteklius;

17. ragina užsienio ir šalių vidaus investuotojus skatinti tvirtą įmonių socialinės atsakomybės politiką visose šalyse, pagal kurią itin didelė reikšmė teikiama tvariam vystymuisi ir geram valdymui ir dėmesys aiškiai sutelkiamas į žmogaus teises, deramą darbą, darbo normas, asociacijų laisvę, kolektyvines derybas ir kitus socialinius aspektus;

18. ragina besivystančias šalis naudotis prekybos lengvatomis, kurias ES suteikė pagal bendrąją lengvatinių muitų tarifų sistemą siekdama paskatinti jų ekonomiką, įvairinti eksportą ir padidinti konkurencingumą; primena jų pareigą pagal naująją bendrąją lengvatinių muitų tarifų sistemą (BLS+) ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti 27 pagrindines tarptautines žmogaus ir darbo teisių, aplinkos apsaugos ir gero valdymo konvencijas, kurios išvardytos pagal šią sistemą;

19. ragina ES paremti ir iki 2030 m. patvirtinti tarptautinį tikslą visiems sudaryti galimybes naudotis energijos ištekliais, nes tai padės skurdžiausioms ir pažeidžiamiausioms besivystančioms šalims suteikti ekonominių galių ir užtikrinti socialines išmokas;

20. palankiai vertina specialaus vykdymo užtikrinimo mechanizmo sukūrimą siekiant stebėti, kaip įgyvendinamos vadinamųjų naujos kartos ES dvišalių ir regioninių susitarimų nuostatos dėl žmogaus teisių; džiaugiasi pastangomis pagerinti žmogaus teisių padėties trečiojoje šalyse analizę rengiant ar sudarant prekybos ir (arba) investavimo susitarimus; susirūpinęs pažymi, kad dabartinės svarbių susitarimų nuostatos dėl žmogaus teisių stebėsenos nėra aiškiai apibrėžtos ir pakankamai plataus masto; ragina ES laikytis griežtos principingos pozicijos reikalaujant, kad jos šalys partnerės laikytųsi tarptautiniuose susitarimuose nustatytų sąlygų dėl žmogaus teisių;

21. džiaugiasi, kad ES pagalba perorientuota į mažiausiai išsivysčiusias šalis, ir ragina vidutinės pajamos gaunančias šalis įsipareigoti padidinti savo mokesčių įplaukų dalį skirti socialinės apsaugos sistemoms ir skurdžiausių bei pažeidžiamiausių gyventojų žmogaus teisių įgyvendinimui;

22. ragina tarptautinę bendruomenę suteikti pakankamą paramą Užsachario Afrikos šalių vyriausybėms siekiant neleisti, kad finansų krizė aštrintų humanitarinę krizę kai kuriose regiono šalyse;

23. ragina vyriausybės laikytis savo įsipareigojimų dėl piliečių tinkamo gamtos išteklių valdymo srityje;

24. ragina vyriausybės imtis visų reikalingų priemonių, kad būtų sumažintas atotrūkis tarp didžiausių ir mažiausių pajamų ir nustatyti sąlygas, kuriomis asmenys, gyvenantys didžiuliam skurde, galėtų visapusiškai įgyvendinti savo galimybes ir gyventi oriai;

25. ragina besivystančių šalių vyriausybės parengti socialinės apsaugos schemas, nes jos labai svarbios siekiant apsaugoti pažeidžiamiausius gyventojus ir kuriant atsparumą ekonominiams ir aplinkos sukeltiems sukrėtimams, jos pasirodė esančios investicija į visuomenę, o ne išlaidos, kaip matyti iš socialinės gerovės programų, pvz., Brazilijos programos „Bolsa Familia“ ar viešųjų darbų pagal poreikį sistemų kaip antai Indijos nacionalinės kaimo užimtumo garantijų schemas; pabrėžia, kad šių grynųjų pinigų pervedimo sistemų sėkmė daugiausia priklauso nuo sąlygų, pvz., mokyklos lankymo, sveikatos aspektų, ypač vaikų skiepijimo;

26. džiaugiasi JT specialiojo pranešėjo teisės į maistą klausimais Oliviero De Schutterio ir JT specialiosios pranešėjos ypač didelio skurdo ir žmogaus teisių klausimais Magdalenos Sepúlvedos Carmonos pradėta bendra iniciatyva, kuria siekiama stiprinti socialinės apsaugos sistemas besivystančiose šalyse panaudojant Visuotinio socialinės apsaugos fondo lėšas, nes tokiu būdu tarptautinis solidarumas gali būti panaudotas mažiausiai išsivysčiusių šalių labui; prašo Komisijos suteikti šioms programoms paramą;

2013 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

27. mano, kad investicijos į tvarų žemės ūkį besivystančiose šalyse yra svarbus veiksnys, skatinantis kovą su maisto stygiu ir bendrą ekonomikos augimą; ragina vyriausybes remti atsakingas privačiojo sektoriaus investicijas ir nedidelius maisto gamintojus, ypač moteris ir žemės ūkio kooperatyvus, nes tai veiksmingiausias priemonės siekiant mažinti itin didelį skurdą ir didinti darbo grąžą; pabrėžia investicijų į kaimo infrastruktūrą svarbą, nes jos sumažina sandorių išlaidas ir sudaro sąlygas ūkininkams pasiekti rinkas bei gauti daugiau pajamų;
28. ragina vyriausybes neleisti nacionaliniams ir tarptautiniams finansų spekuliantams, investuojantiems į žemę, daryti neigiamo poveikio smulkiems ūkininkams ir vietos gamintojams sukuriant perkėlimą lemiančias sąlygas, sudarant aplinkosaugos problemas ir maisto bei pajamų neužtikrintumą; šiuo atžvilgiu primena, kad užtikrintas užimtumas ir mityba yra pagarbos žmogaus teisėms, demokratizacijos ir bet kokio politinio dalyvavimo sąlygos;
29. ir vyriausybėms, ir privačiam sektoriui primena, kad reikia gerbti neoficialią ir tradicinę žemės nuosavybę ir žemės naudojimo teises; pabrėžia, kad reikia saugoti pažeidžiamas grupes, pavyzdžiui, čiabuvių tautas, nes žemė dažnai yra vienintelis jų pragyvenimo išteklius;
30. ragina vyriausybes nepanaikinti ar neapriboti subsidijų maistui, nes šios subsidijos gali sumažinti bado paplitimą ir pagerinti mitybą jas gaunančiuose namų ūkiuose;
31. ragina, kad prekių rinkose būtų daugiau skaidrumo, siekiant išvengti žemės ūkio žaliavų kainų kintamumo dėl pernelyg didelės spekuliacijos, ir pabrėžia, kad šiuo klausimu reikalingas didesnis tarptautinis dėmesys ir geresnis koordinavimas;
32. primena vyriausybėms, kad įgyvendinant jaunimo užimtumo politiką didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas ne tik darbo vietų kūrimui, bet ir pajamų lygio bei darbo sąlygų, kurios užtikrintų tinkamą pragyvenimo lygį, garantavimui;
33. pritaria visuotiniam finansinių sandorių mokesčio taikymui, nes šis mokestis gali būti naujoviška vystymuisi skirta finansavimo priemonė, kuri gali padėti visuotinai įgyvendinti ekonomines ir socialines teises; ragina visas valstybes nares remti pasiūlymą dėl ES biudžeto, susijusį su finansinių sandorių mokesčiu;
34. pabrėžia, kad kova su neteisėtais finansiniais srautais, mokesčių rojais ir spekuliacija prekėmis – tai būtini veiksmai užtikrinant žmogaus teises, ypač mažas pajamas gaunančiose šalyse;
35. mano, kad besivystančios šalys turėtų įgyvendinti novatoriškas finansavimo sistemas ekonomikos politikos srityje; ragina šalis sukurti finansines priemones, susijusias su jų turimais ištekliais;
36. todėl ragina besivystančių šalių įmones geriau konkuruoti, nes taip galima sumažinti nedarbą ir gerinti užimtumo politiką;
37. mano, kad itin svarbu stiprinti kvalifikacijos kėlimo ir mokymo politiką, įskaitant neformalųjį švietimą, stažuotes ir mokymus darbo vietoje, nes taikant tokios politikos priemones padedama sėkmingai pereiti nuo mokyklos prie darbo rinkos;
38. pabrėžia, kad Arabų pavasario įvykiai atskleidė nemažai ES politikos regione trūkumų, įskaitant jaunimo, kurio nedarbas labai didelis ir kuriam trūksta perspektyvų savo šalyje, padėtį; ragina ES imtis efektyvesnių veiksmų siekiant spręsti finansų krizės padarinių trečiojoje šalyse problemas, įskaitant reikiamą atsižvelgimą į pilietinės visuomenės organizacijų ataskaitas;
39. ragina šalių, kuriose aukštas vaikų darbo lygis, vyriausybes ir tarptautinius paramos teikėjus skatinti prevencines priemones, kaip antai galimybių mokytis didinimas, mokslo kokybės didinimas ir mokymuisi skirtų išlaidų mažinimas, siekiant sumažinti skurdo lygį ir skatinti ekonomikos augimą;
40. ragina vyriausybes sukurti antros galimybės švietimo programas, skirtas tiems, kurie nelankė pradinės mokyklos, siekiant suteikti jiems raštingumo ir skaičiavimo įgūdžius, o taip pat užsidirbimo pragyvenimui įgūdžius, kurie padėtų jiems išvengti skurdo;
41. ragina vyriausybes sustiprinti vaiko apsaugos paramos priemones, įskaitant priemones, skirtas kovoti su smurtu prieš vaikus ir skatinti valdžios pareigūnų informuotumą apie smurtą prieš vaikus;

2013 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

42. primena, kad į visas ekonomikos atkūrimo politikos priemones reikės tvirtai įtraukti lyčių aspektą; ragina skubos tvarka įgyvendinti politikos priemones ir praktiką užtikrinant, kad daugiau moterų patektų į darbo rinką ir užimtų darbo vietas deramomis darbo sąlygomis ir socialine apsauga; ragina užtikrinti viešąsias investicijas į priežiūros paslaugas siekiant sumažinti moterų neapmokamą namų ir slaugos darbą; primygtinai reikalauja, kad darbo rinkos politikos priemonėmis būtų sprendžiama tėvų laiko trūkumo slaugai ir ugdymui problema;

43. pabrėžia, kad moterys turi labiau dalyvauti vykstant socialiniam dialogui ir priimant sprendimus; dar kartą atkreipia dėmesį, kad merginų ir moterų švietimas ir jų dalyvavimas ekonominiame ir politiniame gyvenime yra svarbus;

44. ragina vyriausybės spręsti svarbias žmogaus teisių problemas, su kuriomis susiduria senyvo amžiaus žmonės, ypač ekonominio nuosmukio laikais, pvz., problemas, susijusias su ilgalaikiu nedarbu, su amžiumi susijusia diskriminacija užimtumo srityje, nesaugumo dėl pajamų ir neperkama sveikatos priežiūra; ragina vyriausybės sukurti naujoviškus naujus lankstaus darbo jėgos dalyvavimo mechanizmus, pvz., senyvo amžiaus žmonėms suteikiant teises į socialines pensijas, kai jie dirba ne visą darbo dieną, perkvalifikavimo programas ar fiskalines priemones, kuriomis siekiama skatinti pagyvenusių žmonių užimtumą;

45. ragina sumažinti pinigų pervedimo išlaidas ir sudaryti migrantams sąlygas greičiau atsidaryti banko sąskaitas priimančiose šalyse;

46. ragina vyriausybės užtikrinti, kad kova su prekyba žmonėmis išliktų svarbiausiu darbotvarkių klausimu ekonomikos ir finansų krizės laikais; ragina vyriausybės visapusiškai įgyvendinti teisės aktus siekiant vykdyti prekiautojų ir kontrabandininkų baudžiamąjį persekiojimą, išplėsti paramą ir teisinę pagalbą prekybos žmonėmis aukoms ir vykdyti glaudesnę tarptautinį bendradarbiavimą;

47. palankiai vertina JT aukšto lygio vystomosios darbotvarkės po 2015 m. rengimo grupėje vykstančias diskusijas, kuriose dalyvauja už vystymąsi atsakingas Europos Komisijos narys; mano, kad kuriant po 2015 m. taikytiną sistemą prioritetai turėtų būti skiriami visuotiniam žmogaus teisių įgyvendinimui, atsižvelgiama į finansų ir ekonomikos krizės poveikį ypač skurdžiausiems ir pažeidžiamiausiems gyventojams, ir laikomasi įsipareigojimų, susijusių su skurdo mažinimo tikslais; ragina visas susijusias šalis apsvarstyti galimybę nustatyti kiekybiškai įvertinamus tikslus ir rodiklius, taip pat kokybės ir rezultatais grindžiamus rodiklius;

48. pabrėžia, kad reikia toliau vykdyti mokslinius tyrimus ir analizę dėl finansų ir ekonomikos krizės poveikio įvairiems regionams, įskaitant ES ir jos santykius su trečiosiomis šalimis, ir pagerinti ankstyvų visuotinių ir regioninių krizių požymių stebėseną; pabrėžia, kad suskirstyti duomenys turėtų būti labiau matomi vykdant tyrimus ir planuojant politikos priemones, siekiant geriau užfiksuoti ir spręsti problemas, su kuriomis susiduria skurdžiausi ir pažeidžiamiausi visuomenės nariai; ragina Komisiją ir valstybes nares teikti finansinę paramą JT inovacijų laboratorijai „Global Pulse“, kurią įkūrė JT Generalinis Sekretorius 2009 m., siekiant surinkti ir išnagrinėti duomenis, kurių reikia norint geriau suvokti finansų ir ekonomikos krizės poveikį pažeidžiamoms gyventojų grupėms ir atitinkamai reaguoti įgyvendinant politines priemones;

49. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Europos išorės veikslių tarnybai (EIVT), ES specialiajam įgaliotiniui žmogaus teisėms, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams ir JT Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biurui.

P7_TA(2013)0183

Išsami 2012 m. Kroatijos stebėsenos ataskaita

2013 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl išsamios 2012 m. Kroatijos stebėsenos ataskaitos (2012/2871(RSP))

(2016/C 045/07)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Kroatijos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą sutarties projektą, protokolą ir baigiamąjį aktą,